

DE TAAALKANJERS SPELLING

DE TAALKANJERS SPELLING

Leerjaar 5 – A-deel
Spellingboek

Beste ouders

Voor u ligt het eerste werkboek van *De Taalkanjers Spelling*, de spellingmethode waarmee uw kind het komende schooljaar zal werken.

De methode wil de kinderen vooral motiveren om spellingmoeilijkheden met plezier aan te pakken. Dat doet ze niet alleen door de lessen aangenaam in te kleden, maar ook en vooral door de oefenstof op maat van elk kind aan te bieden.

Concreet betekent dat dat uw kind niet alle oefeningen in dit boek zal maken. De juf of meester van uw kind zal aangeven welke oefeningen het best bij het leerproces van uw kind passen. U kunt daarover altijd met de juf of meester in overleg gaan.

Wanneer uw kind de leerstof thuis verwerkt of herhaalt, kunt u als ouder zeker mee ondersteunen en aanmoedigen. Om u daarbij te helpen zijn er instructiefilmpjes ontwikkeld waarmee u uw kind dezelfde ondersteuning kunt bieden als in de klas.

Van lessen met het icoontje bij de titel kunt u de instructie samen met uw kind online bekijken. Scan de QR-code en bekijk het filmpje. Meer info daarover vindt u op www.detaalkanjers.be.

Met Scoodle Play, het online oefenplatform van *De Taalkanjers Spelling*, oefenen de leerlingen de leerstof van de lessen in. Er zijn oefeningen op aanloop-, kern- en uitdagingsniveau.

Met de ondersteuning van u als ouder worden spellinglessen voor uw kind elke keer opnieuw een boeiende ontdekking van onze taal!

Wij wensen u samen met uw kind een fijne ontdekkingstocht dit schooljaar!

Het team van *De Taalkanjers*

Ontwerp omslag: Studio ZWAM
Ontwerp binnenwerk: Bananas
Opmaak binnenwerk: PPMP Prepress
Tekeningen: 3Link, Dirk Vandamme, Jan Werkt - www.janwerkt.be, Mario Boon

Illustratieverantwoording: Fotolia.com: Alena Ozerova, alicja neumiler, allensima, Andrea Izzotti, arbalest, artemp1, auremar, Bildgigant, BillionPhotos.com, Björn Wylezich, by-studio, Craig, dethchimo, dimedrol68, Dionisvera, F16-ISO100, Farinoza, fotomaster, Gorilla, GTL, Hemant, Igor Kovalchuk, iostephy.com, ivanko80, John Orsbun, julia_henze, juliencadena, kaycco, kitsananan Kuna, Konstantinos Moraiti, kosanperm, krsmanovic, ksenia32, Ljupco Smokovski, makistock, Mari_art, markobe, marmoset, marnag, matimix, Michael, Milos Tasic, mstarling, mvcaspel, Nikolai Sorokin, Oakozhan, Oleksandrum, Olo, onlooka, osr72, pavelkubarkov, Peter, phive2015, Photographee.eu, photongpix, Picture-Factory, Rawpixel.com, Remains, rm211171, rock_the_stock, ronstik, scalaphotography, shiryu01, stylefoto24, suwatsilp, Sviatlana, tat, THONGCHAI, underwaterstas, yurakp, Zerbor, игорь перекрестод

NUR 191

© Plantyn nv, België

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever. Uitgeverij Plantyn heeft alle redelijke inspanningen geleverd om de houders van intellectuele rechten op het materiaal dat in dit leermiddel wordt gebruikt, te identificeren, te contacteren en te honoreren. Mocht u ondanks de zorg die daaraan is besteed, van oordeel zijn toch rechten op dit materiaal te kunnen laten gelden, dan kunt u contact opnemen met uitgeverij Plantyn.

ISBN 978-90-301-5785-4

24977/3

D2020/0032/0401

Dit kan ik al!

- Ik kan hoorwoorden schrijven.
- Ik kan regelwoorden schrijven en de verlengingsregel en de regel voor verdubbelen en verenkelen toepassen.
- Ik kan weetwoorden schrijven.

Deze les gaat over ...

1

Quizzen maar!

1

- Schrijf de woorden over in de goede kolom.

2

3

4

	hoorwoorden	regelwoorden	weetwoorden
1	onderzoek	potlood	reiziger
2	burgemeester	krokodillen	gevaarlijk
3		trompet	goochelaar
4			kachel

Aan de slag!

2

Hoorwoorden, regelwoorden en weetwoorden

- Strep in elke rij het woord door dat er niet thuishoort.
- Kleur van het doorgestreepte woord de eerste letter.

hoorwoord	eenzaam – burgemeester – antwoord
regelwoord	spinnenweb – antwoord – paradijs
weetwoord	kabeljauw – plaats – goochelaar
hoorwoord	toestel – landbouwer – eekhoorn
regelwoord	benen – augustus – spinnen
weetwoord	aardbeien – onderwijzer – uurwerk
weetwoord	ijskoud – sandaal – koninkrijk

- Zet de gekleurde letters achter elkaar. Welk woord lees je?

applaus

Het gevonden woord is een

hoorwoord

regelwoord

weetwoord

3 Opgeruimd staat netjes

- Bij welk schema hoort het woord? Kleur de juiste letter.
- Zet de aangeduide letters achter elkaar en je verkrijgt een zin.

	hoorwoord	regelwoord	weetwoord
potlood	k	w	r
goochelaar	a	i	e
boomtak	l	n	m
eekhoorn	k	s	a
kabouterv	n	b	o
boekentas	m	t	p
wenkbrauw	e	o	i
paradijs	t	s	n
schub	n	d	l
trompet	i	e	o
antwoord	p	k	g
bodem	k	l	r
aandachtige	o	u	a
huistaak	s	d	r

Welkom in de klas

4

Vakantiefoto's

- Benoem de foto's.
- Schrijf bij elke foto het juiste woord met het bijbehorende lidwoord.

het vliegtuig

de neushoorn

het zwembad

het zandkasteel

de regenboog

muurklimmen/
de klimmuur

het eiland

voetballen/de voetbal

de vuurtoren

5**Wie zoekt, die vindt!**

- Zoek bij elke strategie vijf woorden.
- Schrijf de woorden op.

verlengen**verdubbelen/verenkelen****weetwoord**

eigen antwoord _____

Flits!

- Luister aandachtig naar de gedichteerde woorden.
- Noteer en controleer.

- 1 Parijs is de **hoofdstad** _____ van Frankrijk.
- 2 De **burgemeester** _____ sprak de aanwezigen plechtig toe.
- 3 De kinderen **zwemmen** _____ de hele namiddag.
- 4 Steek jij altijd **veilig** _____ de straat over?
- 5 'Leg je **potlood** _____ neer!', zei de juf.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde de juiste strategie toepassen voor hoorwoorden, regelwoorden en weetwoorden.

Dit kan ik al!

- Ik kan woorden met een doffe klank in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) juist schrijven.

Deze lest gaat over ...

1 Een giftige slang

- Alle woorden kleven aan elkaar.
- Schrijf de woorden op.

regelmattggrappigveilignauwkeurignieuwsgieriggiftig

regelmattg, grappig, veilig, nauwkeurig, nieuwsgierig, giftig

menselijknatuurlijkmoelijkvriendelijkongelooflijkkoninklijk

menselijk, natuurlijk, moeilijk, vriendelijk, ongelooflijk, koninklijk

De doffe klinker in de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e)

- In -ig en -lijk klinkt de klinker dof.
- Na een doffe klank wordt de medeklinker niet verdubbeld.

Voorbeelden:

Woorden op -ig
 plezierig plezierige
 nuttig nuttige
 handig handige

Woorden op -lijk
 vriendelijk vriendelijke
 gevaarlijk gevaarlijke
 avontuurlijk avontuurlijke

2

Hartelijke wensen

- Markeer op elke kaart het woord met -ig(e) of -lijk(e).
- Schrijf de woorden op.

woorden op -ig(e)

gelukkig _____

prachtige _____

schantige _____

woorden op -lijk(e)

heerlijke _____

vrolijk _____

feestelijke _____

3 Volledig invullen!

- Vul het achtervoegsel -ig(e) of -lijk(e) aan.
- Noteer de woorden nog eens volledig.

2.1

2.1

Zalig___ kerstfeest!	zalig_____
Vriendel <i>lijke</i> ___ groeten	vriendel <i>ijke</i> _____
Volled <i>ig</i> ___ met je eens!	volled <i>ig</i> _____
Wat een kopp <i>ige</i> ___ ezels!	kopp <i>ige</i> _____
Een persoon <i>lijk</i> ___ cadeau	persoon <i>lijk</i> _____
Een mense <i>lijke</i> ___ vergissing	mense <i>lijke</i> _____
Poets regelmat <i>ig</i> ___ je tanden!	regelmat <i>ig</i> _____
Een moei <i>lijk</i> ___ begin	moei <i>lijk</i> _____
Een grapp <i>ige</i> ___ gebeurtenis	grapp <i>ige</i> _____
Natuur <i>lijke</i> ___ getallen	natuur <i>lijke</i> _____
Een aard <i>ig</i> ___ hondje	aard <i>ig</i> _____
Uiter <i>lijke</i> ___ verzorging	uiter <i>lijke</i> _____

4 Woorden langer maken

- Maak de woorden die achter de zin staan langer. Voeg -(e)lijk(e) of -ig(e) toe.
- Vul het woord in.

De nieuwe sporthal werd <i>feestelijk</i> _____ ingehuldigd.	(feest)
Met een <i>krachtige</i> _____ duw viel de jongen op de grond.	(kracht)
De stewardess begroette de passagiers <i>vriendelijk</i> _____.	(vriend)
Het kruispunt aan onze school is heel <i>gevaarlijk</i> _____.	(gevaar)
De juf vindt veel lawaai in de klas niet <i>prettig</i> _____.	(pret)
De twee vrienden kwamen elkaar <i>toevallig</i> _____ tegen.	(toeval)
Ik wens jou een <i>gelukkige</i> _____ verjaardag.	(geluk)
Jonas nam een <i>moedige</i> _____ beslissing.	(moed)
Wat maakte jij een <i>prachtig</i> _____ kunstwerk!	(pracht)

5

Volledig gemakkelijk

- Noteer het tegengestelde woord.
- Het woord eindigt telkens op -ig(e) of -lijk(e).

mannelijk vrouwelijk

onvolledig volledig

slordig ordelijk

verdrietig gelukkig/vrolijk

gemakkelijk moeilijk

onveilig veilig

meermaals eenmalig

gevoelloos gevoelig

Flits!

- Luister aandachtig en vul de ontbrekende woorden in.

1 Wees niet zo haastig! Zo vermijd je fouten.

2 Natuurlijk kreeg de jarige een geschenkje van de juf.

3 De juf kledde de klas feestelijk aan.

4 Neem je boek op pagina zestig!

5 De verkoopster is altijd vriendelijk tegen haar klanten.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed. Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden met een doffe klank in -ig(e) en -lijk(e) schrijven.

Dit kan ik al!

- Ik kan woorden met een doffe klank schrijven.

Deze les gaat over ...

1 Met papa op de motor

- Lees het dagboekfragment.
- Schrijf de gekleurde woorden over in het juiste vak.

Liefste dagboek,
Aan de **vooravond** van een spannende dag houd ik mijn **adem** in en vertel ik je graag wat mij morgen te wachten staat.
Mijn papa is **professor** en morgen maken we een ritje met zijn nieuwe **motor**. We gaan op bezoek bij een **notaris** die vroeger **monnik** geweest is.
Daarna rijden we nog langs de dierentuin. **Stiekem** hoop ik dat we daar een **dromedaris** zien.
Dan zet ik me op een bankje om ernaar te kijken en ondertussen eet ik wel een lekkere **perzik** op.
Tot morgen, dagboek! Dan breng ik weer verslag uit. Het zal wel pas in de **avond** zijn.
Leen

-ond	-or	-em
vooravond _____	professor _____	adem _____
avond _____	motor _____	stiekem _____
_____	_____	_____

-ik	-is
monnik _____	notaris _____
perzik _____	dromedaris _____
_____	_____

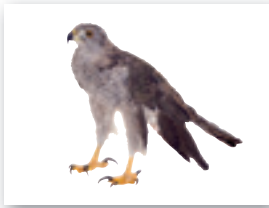

Aan de slag!

2 Lastige stukjes

- Kleur het stukje met de doffe klank.
- Schrijf elk woord bij de juiste prent.

bezem – leeuwerik – motor – havik

havik

leeuwerik

motor

bezem

3 Stiekem oefenen

- Lees de woorden.
- Vul elk woord in de passende zin in.

perzik – dromedaris – winteravond – bezem – bliksem – tennis – bloesem – bodem – motorfiets

3.1

3.1

In tegenstelling tot een kameel heeft een **dromedaris** _____ maar één bult op zijn rug.

Op de **bodem** _____ van de zee ligt veel afval.

Mijn grote zus rijdt elke dag met haar **motorfiets** _____ naar school.

Papa heeft een enorme angst voor donder en **bliksem** _____.

Op een **winteravond** _____ brandt bij ons de haard.

Ik speel **tennis** _____ bij een leuke club.

In het midden van de taart lag een gele, sappige **perzik** _____.

In sprookjes kan een heks op een **bezem** _____ vliegen.

Als er veel wind is, waait de **bloesem** _____ van de bomen.

4

De professor stelt een vraag

- Lees de omschrijving.
- Noteer bij elke omschrijving het passende woord.
- Kies uit de woorden in het kader.

de leeuwerik – de notaris – stiekem – de professor – de monnik – een bezem – de adem – de havik

Een man die in een klooster verblijft	de monnik _____
Persoon bij wie je een testament kunt laten opmaken	de notaris _____
De lucht die in en uit je longen stroomt	de adem _____
Een roofvogel	de havik _____
Als je iets doet wat niemand mag weten, dan doe je dat	stiekem _____
De stoep veeg je schoon met	een bezem _____
Een zeer geleerd persoon	de professor _____
Een zangvogel	de leeuwerik _____

5

Kraak de code

- Wat betekent elk symbool?
- Schrijf het woord goed op.

ad★	adem _____	mot♥fiets	motorfiets _____
winterav +	winteravond _____	bliks★inslag	blikseminslag _____
profess ♥	professor _____	vanav +	vanavond _____
vonn ●	vonnis _____	leeuwer ■	leeuwerik _____
perz ■	perzik _____	tenn●bal	tennisbal _____

+ = ond_

★ = em_

● = is_

♥ = or_

■ = ik_

Flits!

- Luister goed.
- Schrijf de zinnen op.

De professor maakt stiekem een rit op zijn motor.

Op een zomeravond eet ik graag een perzik.

De havik en de leeuwerik zijn vogels.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde weetwoorden met een doffe klank in -ond, -or, -ik, -is en -em juist schrijven.

Weeroefeningen

Les 1

1.1

■ Noteer de woorden uit het kader in het juiste vak.

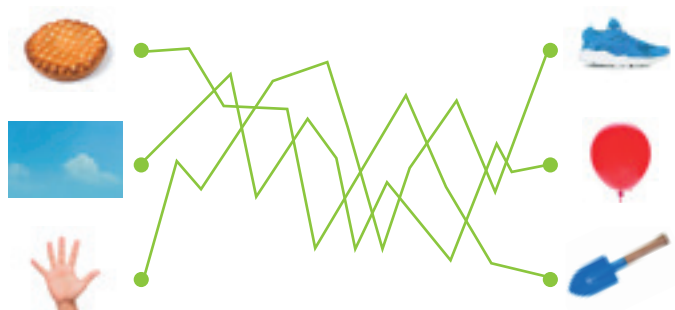
potlood – eenzaam – vriendelijk – longkwab – goochelaar – binnendeur –
kampeerplaats – gapen – eenvoudig – benen – burgemeester – broodplank

hoorwoorden	regelwoorden (verlengen)
eenzaam _____	potlood _____
kampeerplaats _____	longkwab _____
burgemeester _____	broodplank _____
_____	_____

regelwoorden (verdubbelen en verenkelen)	weetwoorden
binnendeur _____	vriendelijk _____
gapen _____	goochelaar _____
benen _____	eenvoudig _____
_____	_____

Speel je mee?

- Maak lange woorden.
- Volg de lijnen.
- Voeg de twee woorden samen.
- Schrijf het nieuwe woord op.

taart _____ + schep _____ = taartschep _____

lucht _____ + ballon _____ = luchtballon _____

hand _____ + schoen _____ = handschoen _____

Les 2

2.1

- Vul de woorden aan met -ig of -lijk.
- Schrijf de woorden op de juiste plaats van links naar rechts in het rooster (elke letter krijgt een vakje).

verdrietig___ – vrouwelijk___ –

geduldig___ – nuttig___ –

eerlijk___ – vriendelijk___ –

schattig___

S	C	H	A	T	T	I	G			
V	R	O	U	W	E	L	I	J	k	
N	U	T	T	I	G					
V	R	I	E	N	D	E	L	I	J	K
V	E	R	D	R	I	E	T	I	G	
E	E	R	L	I	J	K				
G	E	D	U	L	D	I	G			

- Zet de letters in de gekleurde vakjes achter elkaar en je krijgt een getal.

Het getal is twintig_____.

Les 3

3.1

- Markeer in elk woord het stukje met de doffe klank.
- Vul de woorden in de passende zin in.
- Kies uit de woorden in het kader.

leeuwerik – havik – tennisbal – dromedaris – zomeravond – blikseminslag – professor

Tijdens mijn vakantie maakte ik een wandeling op de rug van een

dromedaris_____.

De havik_____ vliegt hoog in de lucht, op zoek naar een prooi.

Op een zomeravond_____ eten wij vaak buiten op het terras.

De verstrooide professor_____ kan boeiend vertellen.

Tijdens de boswandeling horen we een leeuwerik_____ fluiten.

Sinds de blikseminslag_____ zijn mijn ouders zeer bang voor onweer.

In sommige klassen plaatst men op elke stoelpoot een tennisbal_____.

Meeroefeningen

Les 1

1.1

2

3

- Noteer de woorden uit het kader in het juiste vak.
- Elk woord past in twee vakken.

spinnenweb – handballen – eenvoud – goudkleurig – zeilboten – bubbelbad – autowegen

verlengen	verdubbelen en verenkelen	weetwoorden
spinnenweb	spinnenweb	eenvoud
handballen	handballen	goudkleurig
eenvoud	zeilboten	zeilboten
goudkleurig	bubbelbad	autowegen
bubbelbad	autowegen	

Speel je mee?

- Zoek het begin van het woord.
- Schrijf het woord op.

a r i s d
e w o r m

dromedaris

e n t i
z e z e

zeventig

k d a d
! ! ! e

dadelijk

m o t o
t f i e t s

motorfiets

g o n g
k i k k l u k

ongelukkig

a s t e e
k p z a n d

zandkasteel

Les 2

2.1

10

- Vul de woorden aan met het passende achtervoegsel.
- Rangschik de woorden alfabetisch.
- Kleur de woorden in het rooster (horizontaal en verticaal).

zalig___ – persoonlijk___ – menselijk___ – grappig___ – natuurlijk___ – aardig___ –
 regelmatig___ – vriendelijk___ – volledig___ – koppig___ – moeilijk___ – uiterlijk___

aardig – grappig – koppig – menselijk – moeilijk – natuurlijk – persoonlijk – regelmatig
 uiterlijk – volledig – vriendelijk – zalig

V	R	I	E	N	D	E	L	I	J	K
M	R	E	G	E	L	M	A	T	I	G
O	N	A	T	U	U	R	L	I	J	K
E	A	G	V	O	L	L	E	D	I	G
I	A	O	Z	A	L	I	G	E	D	G
L	R	M	E	N	S	E	L	I	J	K
I	D	E	G	R	A	P	P	I	G	D
J	I	A	K	O	P	P	I	G	A	N
K	G	U	I	T	E	R	L	I	J	K
P	E	R	S	O	O	N	L	I	J	K

- Zet de letters die overblijven achter elkaar en je kunt de zin aanvullen.

Dit heb je goed gedaan _____!

Les 3

3.1

- Zet de letters in de goede volgorde. Begin met de gekleurde letter.
- Schrijf het woord goed op.

Op de s-b-m-e-o-l-e zitten tientallen bijen.

bloesem _____

Mijn ouders sluiten een contract bij de t-o-a-r-n-s-i.

notaris _____

In de d-a-n-v-o staat bij ons thuis vaak de televisie aan.

avond _____

Een s-s-f-o-o-r-r-p-e is een geleerd persoon.

professor _____

Ik lust graag een k-p-r-z-i-e als ze goed rijp is.

perzik _____

Juf houdt niet van m-s-e-i-k-t-e gedoe in de klas.

stiekem _____

Dit kan ik al!

- Ik kan het onderwerp en de persoonsvorm in een zin vinden.
- Ik kan bij een persoonsvorm de passende infinitief vinden.

Deze les gaat over ...

1 Wie is het?

- Leerling 1 kiest een van de volgende circusdieren: papegaai, leeuw, tijger, olifant, slang, aap.
- Leerling 2 stelt de ja-nee vragen en probeert het dier te raden.
- Zodra leerling 2 het dier gevonden heeft, draai je de rollen om.

Heeft jouw dier poten? Ja – Nee

Heeft jouw dier vier poten? Ja – Nee

Kan jouw dier vliegen? Ja – Nee

Is jouw dier een roofdier? Ja – Nee

Ben jij bang voor jouw dier? Ja – Nee

Brult jouw dier? Ja – Nee

Klimt jouw dier in bomen? Ja – Nee

Het dier van mijn buur is een eigen antwoord_____.

Het onderwerp en de persoonsvorm

Het onderwerp

- is wie of wat die iets doet of is in de zin;
- kun je vinden door de wie- of wat-vraag te stellen.

Voorbeeld: De kat eet haar brokjes op.
Wie of wat eet haar brokjes op? De kat.

De persoonsvorm

- is een werkwoord;
- staat vooraan als je de ja-nee vraag stelt.

Voorbeeld: Eet de kat haar brokjes op?
'Eet' is de persoonsvorm.

Aan de slag!

2 De persoonsvorm komt eerst!

- Maak van de gegeven zinnen ja-nee vragen.
- Omkring de persoonsvorm.
- Onderstreep het onderwerp.
- Zoek de infinitief die bij de omringde persoonsvorm hoort door de 'Ik zal ...'-zin aan te vullen.

De goochelaar verwelkomt de bezoekers.

Verwelkomt de goochelaar de bezoekers?

Ik zal verwelkomen.

De gewichten vallen op de voet van de gewichtheffer.

Vallen de gewichten op de voet van de gewichtheffer?

Ik zal vallen.

De leeuw geeft een pootje aan de leeuwentemmer.

Geeft de leeuw een pootje aan de leeuwentemmer?

Ik zal geven.

3 Infinitieven maken: ik zal slagen!

3

- Omkring de persoonsvorm.
- Onderstreep het onderwerp.
- Zoek de passende infinitief door de 'Ik zal ...'-zin aan te vullen.

4.1

4.1

Tip!

Denk aan verdubbelen en verenkelen bij het schrijven van de infinitieven.

De goochelaar <u>tovert</u> een konijn uit zijn hoed.	Ik zal <u>toveren</u> .
De gekke clowns <u>lachen</u> naar de kinderen.	Ik zal <u>lachen</u> .
De koorddanser <u>stapt</u> zachtjes op de koord.	Ik zal <u>stappen</u> .
De leeuwen <u>lopen</u> toertjes door de hoepels.	Ik zal <u>lopen</u> .
De leeuwentemmer <u>holt</u> achter de ontsnapte leeuw <u>aan</u> .	Ik zal <u>aanhollen</u> .
De clown <u>zoekt</u> zijn rode neus.	Ik zal <u>zoeken</u> .
<u>Springt</u> de tijger hoog?	Ik zal <u>springen</u> .
De papegaai <u>vliegt</u> door de tent.	Ik zal <u>vliegen</u> .

4 Spanning in het circus

- Lees de tekst.

4.2

4.2

Leeuwentemmer **temt** clowns

Vandaag **gebeurde** er iets bijzonders in het circus.

De **getemde** leeuwen **hebben** samen een plan **bedacht**.

De leeuwen **weigeren** vandaag te **gehoorzamen** aan de leeuwentemmer.

Alle leeuwen **blijven** stokstijf **staan**. Ze **staken**!

Wat nu? Zo dadelijk **begint** de voorstelling!

De **leeuwentemmer heeft** een idee. Hij **vraagt** de clowns om hulp.

De clowns **verkleeden** zich als leeuwen.

De clowns **springen** in de hoepels en **geven** pootjes aan de leeuwentemmer.

Het publiek **geniet** van de voorstelling.

En de **leeuwen** zelf? Die **lachen** zich een bult!

- Vul de gekleurde woorden in de juiste kolom in.

Tip!

Als je twijfelt, stel je de ja-nee-vraag.

persoonsvorm	geen persoonsvorm
temt _____	getemde _____
gebeurde _____	bedacht _____
hebben _____	gehoorzamen _____
weigeren _____	staan _____
blijven _____	leeuwentemmer _____
staken _____	leeuwen _____
begint _____	_____
heeft _____	_____
vraagt _____	_____
verkleeden _____	_____
springen _____	_____
geven _____	_____
geniet _____	_____
lachen _____	_____
_____	_____

5

Feest in het circus

- Lees de tekst.
- Omkring de persoonsvormen.

In het circus **is** het altijd feest.

Ben je daar al eens naartoe **geweest**?

Je **zult** je **verwonderen** over wat je ziet.

Je **gelooft** je eigen ogen niet.

De circusdirecteur **spreekt** ons **toe**.

Wat een vrolijk gedoe!

Vervolgens **komt** er een olifant **aangelopen**

en een lenige dame **komt** uit een doos **gekropen**.

De clown **vraagt** een applausje te **geven**.

... Daar **komt** de tijger ... Nu niet **beven**!

De gewichtheffer **zal** de zware dingen **heffen**.

Pas je op dat hij je tenen niet **zal** **treffen**?

Het einde **komt** eraan

en er **is** gelukkig niets **misgegaan**.

- Welke soort tekst heb je net gelezen?

een gedicht

- Denk na over de gekleurde werkwoorden.
- Wat hebben ze gemeen?

De gekleurde werkwoorden zijn geen persoonsvormen.

Flits!

- Lees de tekst.
- Noteer de gekleurde woorden in de juiste kolom.
- Schrijf naast elke persoonsvorm ook de bijbehorende infinitief.

Heb je al op een eenwieler **gefietst**?

Je **moet** goed op je evenwicht **letten**.

Je **kunt** het best hulp **vragen** om je vast te houden.

persoonsvorm		geen persoonsvorm
heb _____	hebben _____	gefietst _____
moet _____	moeten _____	letten _____
kunt _____	kunnen _____	vragen _____
_____	_____	_____

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde het onderwerp en de persoonsvorm in de zin aanduiden.
- Ik leerde bij de persoonsvorm de passende infinitief vinden.

Dit kan ik al!

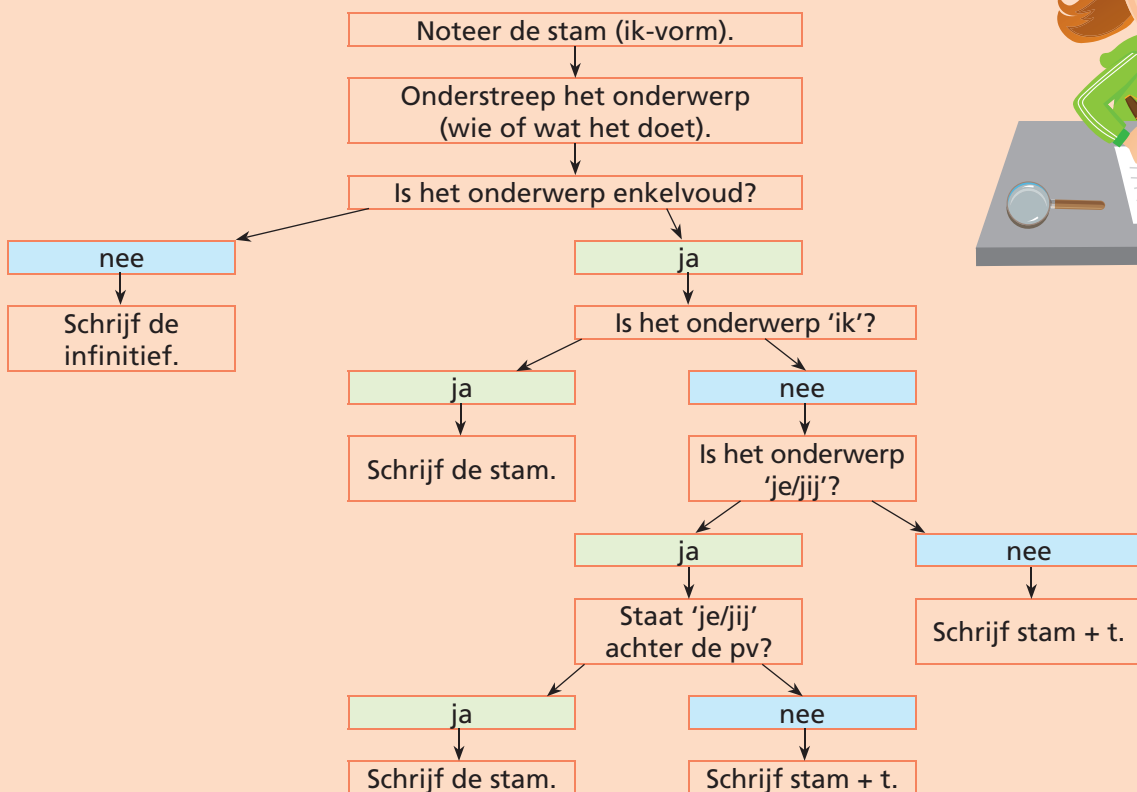
- Ik kan de persoonsvorm in een zin vinden.
- Ik kan werkwoorden vervoegen in de tegenwoordige tijd.

Deze les gaat over ...

1 Werkwoordenquiz

- Lees de zin.
 - Omkring de juiste werkwoordsvorm.
- Ik draagt – dragen – draag nooit rokjes.
 - Ahmed tennis – tennissen – tennist heel graag.
 - Helpt – Help – Helpen jij me even met dit vraagstuk?
 - De poetsman poetst – poets – poetsen de keuken.
 - Mijn buur kijken – kijk – kijkt regelmatig over de haag.
 - Papa fiets – fietsen – fietst naar de winkel.
 - Heb – Hebben – Hebt jij nog iets nodig?

Persoonsvormen schrijven in de tegenwoordige tijd

Aan de slag!

2 Tijd van nu

- Vul van elk werkwoord de werkwoordsvormen aan.

infinitief	ik .../... jij?	jij, hij, zij, het ...	wij, jullie, zij ...
dromen	<u>droom</u>	<u>droomt</u>	<u>dromen</u>
vragen	<u>vraag</u>	<u>vraagt</u>	<u>vragen</u>
heersen	<u>heers</u>	<u>heerst</u>	<u>heersen</u>
praten	<u>praat</u>	<u>praat</u>	<u>praten</u>
beven	<u>beef</u>	<u>beeft</u>	<u>beven</u>
remmen	<u>rem</u>	<u>remt</u>	<u>remmen</u>
verhuizen	<u>verhuis</u>	<u>verhuist</u>	<u>verhuizen</u>

3 Stop! Sta stil!

- Lees de tekst.
- Noteer de gekleurde werkwoorden in de juiste kolom.

Hoe **kom** jij elke dag naar school?
Brengt mama of papa jou met de wagen?
Ga je te voet?
Fiets je soms?
Stop dan zeker bij elk kruispunt.
Kijk goed uit!
Wacht geduldig.
Steek pas over als het veilig is.
 Zo **geraak** je vast en zeker veilig op school!

Doe je het?	Is het een bevel?
<u>kom</u>	<u>stop</u>
<u>brengt</u>	<u>kijk</u>
<u>ga</u>	<u>wacht</u>
<u>fiets</u>	<u>steek</u>
<u>geraak</u>	_____
_____	_____

4

Werkwoorden voor goochelaars

- Noteer van elk werkwoord de stam.
- Onderstreep in elke zin het onderwerp.
- Vul de juiste vorm van het werkwoord in.

5.1

5.1

infinitief	stam	
toveren	<u>tover</u>	<u>Opa tovert</u> een geweldig geschenk tevoorschijn.
schijnen	<u>schijn</u>	's Nachts <u>schijnt</u> <u>de maan</u> door de bomen.
spelen	<u>speel</u>	Volgende week <u>speelt</u> <u>de muzikant</u> in Gent.
geloven	<u>geloof</u>	<u>Geloof</u> <u>jij</u> dat de aarde zal beven vannacht?
kijken	<u>kijk</u>	<u>De toeschouwers kijken</u> naar de voorstelling.
wegdromen	<u>droom weg</u>	In de klas <u>droom</u> <u>ik</u> vaak <u>weg</u> .
drinken	<u>drink</u>	<u>Drink</u> <u>jij</u> dat glas in één keer leeg?
werken	<u>werk</u>	<u>Samira werkt</u> flink voor school.
bevriezen	<u>bevries</u>	<u>De kleuter bevriest</u> van de kou.
verplaatsen	<u>verplaats</u>	Waarom <u>verplaatst</u> <u>de meester</u> ons zo vaak?
wonen	<u>woon</u>	<u>Onze hond Tarzan woont</u> in een hok in de tuin.
krabben	<u>krab</u>	<u>Een kat met vlooiën krabt</u> zich de hele dag.
zweven	<u>zweef</u>	Boven onze tuin <u>zweeft</u> regelmatig een buizerd.
lachen	<u>lach</u>	<u>De leerlingen lachen</u> om de grapjes van de juf.

Het dagboek van een goochelaar

- Kies het juiste werkwoord.
- Vul in elke zin de juiste werkwoordsvorm in.

voelen – vertrekken – worden – noteren – ontbijten – bellen – opstaan – opengaan – zijn – oefenen – vinden – bezoeken – nemen – helpen – moeten

9 u. Ik **sta op** _____ en **ontbijt** _____. Ik **bel** _____

mijn manager om te weten waar ik vandaag **moet** _____ optreden.

Mijn manager **noteert** _____ alle afspraken en **helpt** _____ mij om niets te vergeten.

11 u. Ik **bezoek** _____ de locatie van mijn volgende show. Goochelaars **nemen** _____ altijd een kijkje op voorhand om goed te weten hoe ze de locatie optimaal kunnen gebruiken.

13 u. Ik **oefen** _____ een aantal nieuwe trucs samen met mijn assistente. Zij **vindt** _____ die trucs niet altijd zo geweldig, maar het publiek **is** _____ altijd enthousiast.

17 u. Ik **vertrek** _____ richting Luik voor de show van deze avond.

20 u. Het startschot **wordt** _____ gegeven en het rode gordijn **gaat** _____ langzaam **open** _____. Ik **voel** _____ me helemaal klaar om er een wervelend spektakel van te maken.

Flits!

- Luister goed.
- Schrijf de zinnen juist op.

Ik zit graag op de motor _____.

De professor bekijkt een havik in zijn tuin _____.

De monnik schrijft een brief naar de notaris _____.

In de avond stuur ik geen berichten meer _____.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed. Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde werkwoorden vervoegen in de tegenwoordige tijd.

Dit kan ik al!

- Ik kan woorden met de korte klank i en de andere klank ie schrijven.

Deze les gaat over ...

1 Koninklijk bezoek

- Lees de tekst.
- Schrijf de gekleurde woorden over in de goede kolom.

De **artiesten** hebben een vergadering met de baas. In **januari** kwamen er te weinig bezoekers naar de voorstellingen kijken. Er moeten **nieuwe** opvoeringen bedacht worden. De gewichtheffer zal gewichten nemen die vijf **kilo** zwaarder zijn. De ontwerper zal een **benzinepomp** namaken voor de act van de vuurspuwer. De clowns gaan een **experiment** doen met sinaasappels. Hopelijk belanden zij niet in de **kliniek**. De baas is **niet** overtuigd. Hij heeft zelf een **prima idee**. Ze nodigen de koninklijke **familie** uit. Enkele dagen later landt de **helikopter** van de koning naast de circustent. Een fanfare met de beste **dirigent** speelt een vrolijk **lied**.

Ik hoor ie, ik schrijf ie.	Ik hoor ie, ik schrijf i.
artiesten _____	januari _____
nieuwe _____	kilo _____
kliniek _____	benzinepomp _____
niet _____	experiment _____
familie _____	kliniek _____
lied _____	prima _____
_____	idee _____
_____	familie _____
_____	helikopter _____
_____	dirigent _____

Aan de slag!

2 Woorden met een i die klinkt als een ie

- Schrijf bij elke prent het goede woord.
- Kies uit.

de helikopter – de familie – het diploma – de gitaar – de rivier – de dirigent – de benzine – de piloot

de gitaar _____

het diploma _____

de helikopter _____

de piloot _____

de familie _____

de rivier _____

de benzine _____

de dirigent _____

3 Een olifant weegt wel 5 000 kilo

- Lees de woorden.
- Vul de woorden in de goede zin in.

prima – januari – sirene – limonade – titel – kilogram – pagina –
liter – olifant – familie – sinaasappels

6.1

6.1

Een **olifant** _____ gebruikt zijn slagstanden om dingen te verplaatsen.

Je moet opzijaan voor voertuigen met een loeiende **sirene** _____.

Neem je boek op **pagina** _____ 56.

In **januari** _____ zijn er enkele leerlingen in onze klas jarig.

Papa koopt één **kilogram** _____ peren en vijf **sinaasappels** _____.

De fotograaf fotografeert de hele **familie** _____.

Kinderen drinken wel eens graag een glaasje **limonade** _____.

Dat is een **prima** _____ idee.

De auteur moet nog een **titel** _____ voor zijn boek bedenken.

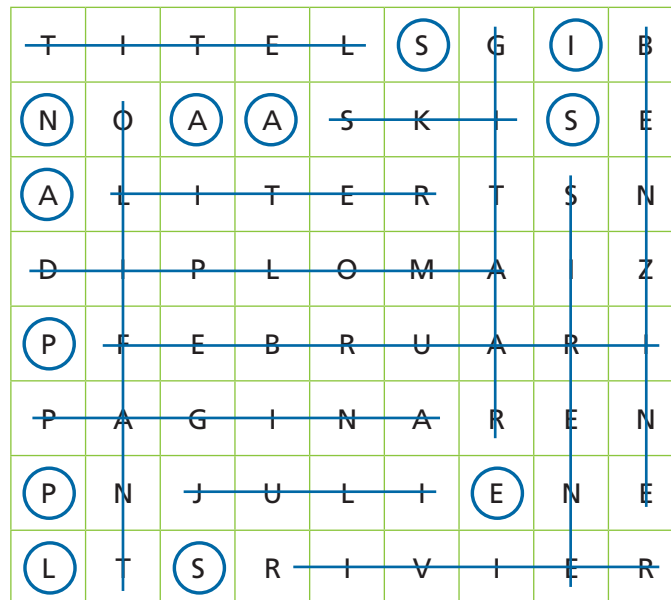
Elke dag een **liter** _____ water drinken is gezond.

4

Raad het i-woord

- Werk samen met je buur.
- Noteer bij elke omschrijving het goede woord.
- Streep het woord daarna door in het rooster (horizontaal en verticaal).

De tweede maand van het jaar	<u>februari</u>
Dier met vier poten en een slurf	<u>olifant</u>
Vloeistof waarmee auto's kunnen rijden	<u>benzine</u>
Als er een ziekenwagen in aantocht is, hoor je een	<u>sirene</u>
Bewijs dat je een opleiding volgde	<u>diploma</u>
Muziekinstrument met snaren	<u>gitaar</u>
Bladzijde in een boek	<u>pagina</u>
De Schelde is een	<u>rivier</u>
Lat waarmee je over de sneeuw kunt glijden	<u>ski</u>
De inhoud van een brik melk bedraagt één	<u>liter</u>
Op de voorpagina van een boek staat een	<u>titel</u>
Maand in de grote vakantie	<u>juli</u>

- Omkring de letters die overblijven en zet ze achter elkaar.

Je vindt nu nog een i-woord: sinaasappels

Opgeruimd staat netjes

- Noteer de woorden in alfabetische volgorde.

familie – diploma – uniformen – olifanten – benzine

benzine – diploma – familie – olifanten – uniformen

piloot – dirigent – gitarist – minister – kapitein

dirigent – gitarist – kapitein – minister – piloot

- Gebruik twee van bovenstaande woorden in één goede zin.

eigen antwoord

Flits!

- Luister aandachtig.
- Noteer de gedichteerde zinnen.

De dirigent speelt ook gitaar.

De piloot en de kapitein zijn familie van elkaar.

Breng je een kilogram sinaasappels mee?

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden schrijven waarbij je ie hoort, maar i schrijft.

Les 4

4.1

6

- Lees de zinnen.
- Stel de ja-nee vraag in je hoofd.
- Omkring de persoonsvorm.
- Onderstreep het onderwerp.
- Zoek de passende infinitief door de 'Ik zal ...'-zin aan te vullen.

De clown <u>blaast</u> de kaars <u>uit</u> .	Ik zal <u>uitblazen</u> _____.
De slang <u>kijkt</u> verdrietig naar de leeuw.	Ik zal <u>kijken</u> _____.
Aan de ingang <u>koopt</u> <u>de man</u> een kaartje.	Ik zal <u>kopen</u> _____.
De goochelaar <u>tovert</u> een konijn uit zijn hoed.	Ik zal <u>toveren</u> _____.
In de winter <u>slaap</u> <u>ik</u> meer dan in de zomer.	Ik zal <u>slapen</u> _____.

4.2

- Stel de ja-nee vraag.
- Omkring de persoonsvorm.
- Vul de gekleurde woorden op de juiste plaats in.

De leeuw brult bij het zien van de leeuwentemmer.

De toeschouwers lachen met de dansende apen en de fluitende clown.

Een artiest fietst door de tent.

In het circus zie je geen dolfijnen zwemmen.

Popcorn eten vind ik fijn.

persoonsvorm	geen persoonsvorm
<u>brult</u> _____	<u>zien</u> _____
<u>lachen</u> _____	<u>dansende</u> _____
<u>fietst</u> _____	<u>fluitende</u> _____
<u>zie</u> _____	<u>zwemmen</u> _____
<u>vind</u> _____	<u>eten</u> _____

- Lees het werkwoord.
- Noteer de stam.
- Onderstreep het onderwerp.
- Vul de juiste vorm van het werkwoord in.

infinitief	stam	
vloeken	<u>vloek</u> _____	Mijn papa <u>vloekt</u> _____ vaak in het verkeer.
verkiezen	<u>ver kies</u> _____	Jonas <u>verkiest</u> _____ vakantie boven school.
rusten	<u>rust</u> _____	In de namiddag <u>rust</u> _____ <u>ik</u> graag nog even.
beloven	<u>beloof</u> _____	<u>Beloof</u> _____ <u>je</u> dat jouw taak morgen klaar is?
tekenen	<u>teken</u> _____	Die kunstenaar <u>tekent</u> _____ een mooie cartoon.
vertellen	<u>vertel</u> _____	Elke vrijdagmiddag <u>vertelt</u> _____ <u>onze meester</u> een verhaal.
verwarmen	<u>verwarm</u> _____	Enkel in de wintermaanden <u>verwarmen</u> _____ <u>wij</u> ons huis met de kachel.
merken	<u>merk</u> _____	Die jonge ouders <u>merken</u> _____ niet dat hun zoontje huilt.
wachten	<u>wacht</u> _____	Elke dag <u>wachten</u> _____ <u>wij</u> op de bus.
fietsen	<u>fiets</u> _____	Hajar <u>fietst</u> _____ elke dag naar school.

6.1

- Vul in de woorden i of ie in.
- Noteer elk woord met zijn lidwoord bij de passende prent.

fami_lie - oli_fant - si_rene - si_naasappel - kli_nie_k -
televi_sie - ki_logram - ri_vie_r - gi_taar

de sinaasappel

de olifant

de kliniek

de televisie

de sirene

de kilogram

de gitaar

de familie

de rivier

Meeroefeningen

Les 4

4.1

6

- Onderstreep in elke zin het onderwerp en omkring de persoonsvorm.
- Schrijf van elke persoonsvorm de infinitief achter de zin.

De acrobaat tuimelt op de trampoline. tuimelen _____

Op zaterdagavond verkoopt de hotdogkraam veel snacks. verkopen _____

Na de voorstelling eten veel toeschouwers een warme wafel. eten _____

De circusdirecteur trakteert de duizendste bezoeker op taart. trakteren _____

Voordat de voorstelling begint, moet je plaatsnemen op je stoel. moeten _____

Tijdens de voorstelling verkoopt men geen popcorn. verkopen _____

4.2

- Lees de zinnen.
- Vul de gekleurde woorden in de goede kolom in.

Volgende week **gaan** we het circus **bezoeken**.
Onze meester **vertelt** over wat er te **beleven valt**.
Ik **ben** benieuwd wat er te **zien zal zijn**.
Brullende leeuwen **zie** ik liever niet.

persoonsvorm	geen persoonsvorm
<u>gaan</u> _____	<u>bezoeken</u> _____
<u>vertelt</u> _____	<u>beleven</u> _____
<u>ben</u> _____	<u>valt</u> _____
<u>zie</u> _____	<u>zien</u> _____
_____	<u>zal</u> _____
_____	<u>zijn</u> _____
_____	<u>brullende</u> _____
_____	_____

Les 5

5.1

7

- Lees de tekst.
- Vul de juiste vorm van de werkwoorden in.

Al heel zijn leven **droomt**_____ (dromen) Ricardo ervan om tovenaars te worden. De boeken van Harry Potter **heeft**_____ (hebben) Ricardo van begin tot einde verslonden. Elke ochtend als hij **opstaat**_____ (opstaan), **hoopt**_____ (hopen) hij dat er zich een geheimzinnige kracht in zijn lichaam heeft ontwikkeld.

Elke ochtend **beleeft**_____ (beleven) hij echter een enorme teleurstelling, want er **lijken**_____ (lijken) zich geen krachten te **ontwikkelen**_____ (ontwikkelen) in zijn lichaam. De papa van Ricardo **geeft**_____ (geven) hem elke dag speciaal een grote portie spinazie. Tot nu toe **ziet**_____ (zien) zijn familie geen veranderingen.

- Wat denk jij? Zou Ricardo een geheimzinnige kracht kunnen ontwikkelen? Wat zou die geheimzinnige kracht dan kunnen zijn?

eigen antwoord _____

Les 6

6.1

- De letters zijn door elkaar geraakt.
- Vorm een goed i-woord.
- Begin met de gekleurde letter.

ptkianei

kapitein _____

gtdierin

dirigent _____

rhlkeopite

helikopter _____

adploim

diploma _____

rjnaiua

januari _____

frrbiaeu

februari _____

flmiiae

familie _____

orfumni

uniform _____

Thema 2

LOL

Dit kan ik al!

- Ik kan woorden schrijven waarbij je als i wordt geschreven.

Deze les gaat over ...

1 Vreemde woorden raden

- Werk samen met je buur.
- Kies bij elk raadsel het goede woord.
- Schrijf het woord op.

de logé – de coupé – het café – het museum – jubileum – het aluminium

Plaats waar je naartoe kunt gaan om iets te drinken	het café
Wanneer mensen 50 jaar getrouwd zijn, vieren ze een gouden	jubileum
Ander woord voor een deel van een treinwagon	de coupé
Soort metaal	het aluminium
Iemand die blijft logeren, noem je	de logé
Gebouw waar je naar een verzameling van iets kunt gaan kijken	het museum

Aan de slag!

2 In groepjes bij elkaar

- Lees de woorden.
- Duid in elk woord de moeilijkheid aan.
- Schrijf de woorden in de juiste kolom.

café – trapezium – petroleum – jodium – podium – privé – comité – jubileum – museum

-é	-ium	-eum
café	trapezium	petroleum
privé	jodium	jubileum
comité	podium	museum
_____	_____	_____

3 Een woordje uitleg

- Lees de woorden.
- Vul elk woord in de passende zin in.

1.1

1.1

defilé – terrarium – podium – privé – trapezium – petroleum – wildpaté – laboratorium

In een **terrarium** _____ kun je reptielen houden.

Een vierhoek met minstens één paar evenwijdige zijden noem je een **trapezium** _____.

In de herfst eten mijn ouders graag een stukje **wildpaté** _____.

Op 21 juli vindt in Brussel het nationaal **defilé** _____ plaats.

De zanger sprong tijdens het optreden van het **podium** _____.

In het **laboratorium** _____ wordt een nieuw medicijn ontwikkeld.

Petroleum _____ is een vloeibare brandstof.

Wat ik in mijn dagboek schrijf, is **privé** _____.

4 Zinnen bouwen

- Gebruik elk woord in een goede zin.
- Je mag samenwerken met je buur.

café **eigen antwoord** _____

museum _____

jubileum _____

aluminium _____

paté _____

trapezium _____

5

Klare taal

- Zoek de betekenis van de woorden op in het woordenboek of op internet.
- Schrijf naast elk woord wat het betekent. andere omschrijvingen mogelijk

comité een groep mensen die samen aan een taak of doel werken

jodium een scheikundig element dat vaak aan keukenzout wordt toegevoegd

criterium een maatstaf die gebruikt wordt om een indeling of rangschikking te maken

conservatorium een school met opleidingen tot musicus, acteur of danser

Flits!

- Luister aandachtig.
- Noteer de zinnen.

In januari en februari is het café gesloten.

De dirigent staat op het podium.

De kapitein in uniform kijkt naar het defilé.

Een helikopter is niet gemaakt van aluminium.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden schrijven waarbij ee als é wordt geschreven.
- Ik leerde woorden schrijven die eindigen op -eum of -ium.

Dit kan ik al!

- Ik kan leenwoorden schrijven waarbij ee als é wordt geschreven.
- Ik kan leenwoorden schrijven die eindigen op -ium of -eum.

Deze les gaat over ...

1 Op restaurant

- Lees de tekst.
- Noteer de gekleurde woorden in de goede kolom.

Op restaurant

Vandaag is een heel **bijzondere** dag voor Jonas. Hij gaat op **restaurant**. Het is niet zomaar een bezoek. Jonas zal er een **auteur** ontmoeten. De auteur komt samen met haar **chauffeur** uit **Australië**. Daar is ze! Jonas merkt meteen een **bijzonderheid** op. Het is een auteur met **mauve** haar.

woorden met ij	woorden met au
bijzondere _____	restaurant _____
bijzonderheid _____	auteur _____
_____	chauffeur _____
_____	Australië _____
_____	mauve _____
_____	_____

Aan de slag!

2 Inprenten

- Lees elk woord.
- Duid de moeilijkheid aan.
- Dek het woord af en schrijf het op.
- Controleer.

bijzonder	bijzonder _____	restaurant	restaurant _____
bijvoorbeeld	bijvoorbeeld _____	auteur	auteur _____
chauffeur	chauffeur _____	mauve	mauve _____

3 Puzzelen maar!

- Zet de woordstukjes in de juiste volgorde.
- Schrijf het woord op.

2.1

beeld-bij-voor

tau-res-rant

feur-chauf

der-zon-bij

2.1

bijvoorbeeld _____

restaurant _____

chauffeur _____

bijzonder _____

bo-ra-to-um-la-ri

zi-tra-um-pe

lu-um-a-mi-ni

se-um-mu

laboratorium _____

trapezium _____

aluminium _____

museum _____

4 Bijzondere zinnen

- Gebruik elk woord in een goede zin.

chauffeur eigen antwoord _____

mauve _____

restaurant _____

bijzonder _____

5 Ben jij een goede auteur?

- Schrijf een korte, grappige tekst.
- Gebruik zeker de woorden uit het kader.

mauve – bijzonder – chauffeur – auteur – restaurant – giechelen – struikelen

eigen antwoord _____

Flits!

- Luister goed.
- Schrijf de zinnen juist op.

In het restaurant zit een professor met mauve haar.

De chauffeur heeft een bijzondere auto.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden schrijven waarbij ie als ij wordt geschreven.
- Ik leerde woorden schrijven waarbij oo als au wordt geschreven.

Dit kan ik al!

- Ik kan woorden schrijven waarbij de vrije klinker ie als i wordt geschreven.

Deze les gaat over ...

1 Komische Belgen

- Lees de tekst.
- Kleur de woorden die eindigen op -isch(e).

Historisch gezien heeft humor altijd al bestaan. **Komische** mensen vind je immers overal. In ons kleine landje zijn er tal van **Belgische** komieken. Tijdens hun **fantastische** voorstellingen is het lachen gegarandeerd. Let wel op! Lach je geen breuk of we moeten **telefonisch** dringend **medische** hulp inschakelen.

Woorden op -is of -isch(e)

• Zelfstandige naamwoorden

Aan het eind van een zelfstandig naamwoord schrijf je -is.

Voorbeelden:

tennis, notaris, vonnis

• Bijvoeglijke naamwoorden

Bijvoeglijke naamwoorden waarbij je aan het eind -is hoort, schrijf je met -isch(e).

Voorbeelden:

historisch, ritmisch, grafisch

uitzondering! gratis

Aan de slag!

2 Ben jij zelfstandig?

- Lees de woorden.
- Kleur de zelfstandige naamwoorden groen.
- Kleur de bijvoeglijke naamwoorden geel.

boekentas mooi tafelpoot beukenboom

groot lief mistig traag

regen regenachtig

3 Magische woorden

3 Maak woorden met -isch.

voorbeeld: elektriciteit – elektrisch

automaat	<u>automatisch</u>	België	<u>Belgisch</u>
telefoon	<u>telefonisch</u>	magie	<u>magisch</u>
fantasie	<u>fantastisch</u>	techniek	<u>technisch</u>
toerist	<u>toeristisch</u>	romantiek	<u>romantisch</u>
atleet	<u>atletisch</u>	biologie	<u>biologisch</u>

4 Wat zal het zijn?

- Vul in: -is of -isch.
- Vul elk woord in de goede zin in.

fantastisch – dromedaris – gratis – Belgisch – vonnis –
technisch – tennis – historisch

Bert speelt niet zo graag tennis.

Dat regenweer is toch typisch Belgisch.

De rechter spreekt het vonnis uit.

Veel leerlingen kiezen na de lagere school voor technisch onderwijs.

Op vakantie brengt mama graag een bezoek aan een historisch museum.

Gisteren kregen we fantastisch nieuws.

Een dromedaris heeft maar één bult op zijn rug.

Wij mogen met onze klas gratis naar de dierentuin.

5

Belgische bonbons

- Lees de beschrijvingen.
- Gebruik het bijvoeglijk naamwoord opnieuw en pas het aan.

een dramatisch ongeval	<u>dramatische</u>	taferelen na de aardbeving
een automatisch antwoord	<u>automatische</u>	schuifdeuren
een elektrisch deken	een <u>elektrische</u>	auto
fantastisch gedaan	een <u>fantastische</u>	prestatie
een gigantisch verlies	<u>gigantische</u>	golven
een medisch wonder	<u>medische</u>	wetenschap
een technisch onderhoud	<u>technische</u>	aanleg
alfabetisch ordenen	een <u>alfabetische</u>	woordenlijst
telefonisch informeren	een <u>telefonische</u>	verkoop

Flits!

- Luister aandachtig.
- Vul de ontbrekende woorden in.

Tennis spelen vind ik fantastisch.

Ik geef de dromedaris wat voer dat ik gratis kreeg aan de ingang.

Dat is een komisch duo.

De jubilaris krijgt een gigantisch geschenk.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed. Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden op -isch(e) juist schrijven.

Weeroefeningen

Les 1

1.1

- Lees de woorden.
- Schrijf elk woord bij de juiste prent.

het café – de paté – het podium – het jubileum – het trapezium – het laboratorium

het podium

het café

het aboratorium

het jubileum

de paté

het trapezium

Les 2

2.1

- Prent het woord in.
- Dek het woord af en schrijf het op.
- Controleer.

het restaurant het restaurant

mauve mauve

bijzonder bijzonder

bijvoorbeeld bijvoorbeeld

de auteur de auteur

de chauffeur de chauffeur

- Denk goed na: zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord?
- Vul de juiste uitgang in: -is of -isch.
- Schrijf het woord nog een keer op.

gratis _____ gratis _____ technisch _____ technisch _____
 ritmisch _____ ritmisch _____ vonnis _____ vonnis _____
 dromedaris _____ dromedaris _____ fantastisch _____ fantastisch _____
 notaris _____ notaris _____ telefonisch _____ telefonisch _____

Speel je mee?

- Zoek de woorden in het rooster.
- Van boven naar onder.
- Van links naar rechts.

A	T	L	A	N	T	I	S	C	H
L	T	E	C	H	N	I	S	C	H
U	G	G	R	A	T	I	S	R	J
M	U	S	E	U	M	P	B	E	U
	O	N	O	T	A	R	S	B	
N	C	E	M	E	U	J	T		
	A	P	A	U	V	V	Z	A	L
U	F	O	G	R	E	E	O	U	E
M	E	D	S	C	H	N	R	U	
D	G		S	E	D	A	D	A	M
A	N	U	C	O	U	P	E	N	K
A	N	M	H	J	E	R	R	T	!

aluminium
 museum
 mauve
 notaris
 restaurant
 auteur
 bijzonder
 medisch
 Atlantisch
 magisch
 gratis
 technisch
 podium
 café
 jubileum
 coupé
 privé

- Zet de letters die overblijven achter elkaar.
- Wat lees je?

Goed gedaan kanjer!

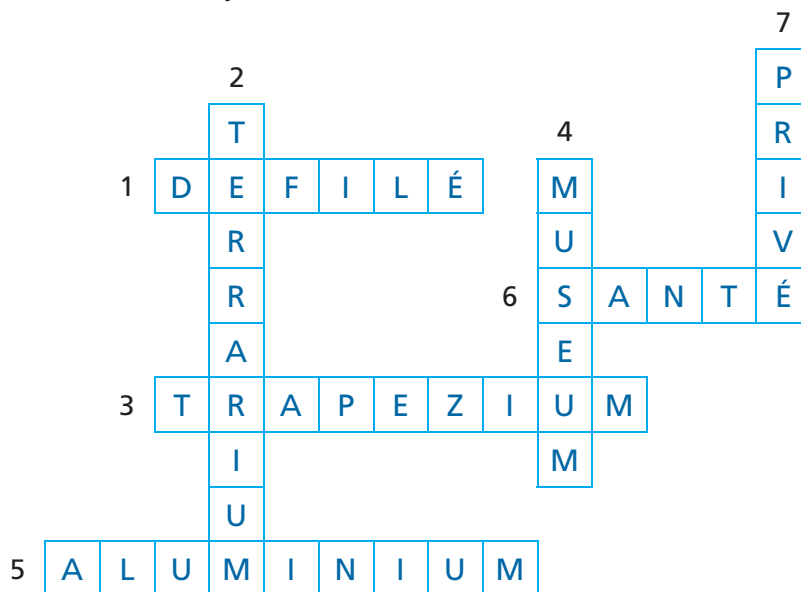
Meeroefeningen

Les 1

1.1

Vul het kruiswoordraadsel in.

- 1 Parade met militaire voertuigen op 21 juli
- 2 Bak met een nagemaakte leefomgeving waarin je reptielen kunt houden
- 3 Vierhoek met minstens één paar evenwijdige zijden
- 4 Gebouw waar je een collectie van iets kunt bewonderen
- 5 Soort metaal waar ook folie van gemaakt wordt
- 6 Ander woord voor 'gezondheid', soms gezegd bij het klinken met een drankje
- 7 iets wat alleen van jou is, is ...

Les 2

2.1

Noteer bij elke omschrijving het goede woord. Noteer het lidwoord (indien mogelijk).

Persoon die met een voertuig rijdt de chauffeur

Paarsachtige kleur mauve

Heel speciaal bijzonder

Plaats waar je kunt gaan eten het restaurant

Persoon die boeken of teksten schrijft de auteur

3.1

■ Vul in elke zin een woord op -is of -isch(e) in.

In de tropen is het heel warm. Je spreekt er over tropische temperaturen.

De notaris bezoekt een historisch /toeristisch museum.

Een film over verliefde mensen noem je een romantische film.

Iets wat realiteit is, is realistisch.

De rechter spreekt een vonnis uit.

Een vliegtuig dat op hoogte vliegt, vliegt op automatische piloot.

Er zijn niet zo veel dingen die je gratis krijgt.

Speel je mee?

■ Welke woorden zoeken we?

■ Los de rebus op.

-mp

+

-om

+

di = t

+ rium

la + bo + rato + rium = laboratorium

+

-el

+ ium

trap + ez + ium = trapezium

Dit kan ik al!

- Ik kan woorden met de achtervoegsels -ig(e) en -lijk(e) schrijven.

Deze les gaat over ...

1 In de krant lees je de waarheid

- Lees de krantenkoppen.
- Wat valt je op?

**Gezelligheid
als specialiteit**

**Openbaarheid
geeft meer
kwaliteit**

Waarheid belangrijk tijdens puberteit

**Lachen voor
vitaliteit en meer
gezondheid**

Aan de slag!

2 Altijd met een ei!

- In elke slang kleven de woorden aan elkaar.
- Zet een streepje na elk woord.
- Schrijf de woorden goed op.

k w a l i t e i t / m a j e s t e i t / u n i v e r s i t e i t / p u b e r t e i t / b r u t a l i t e i t

kwaliteit, majesteit, universiteit, puberteit, brutaliteit

w a a r h e i d / o n z e k e r h e i d / s c h o o n h e i d / g e z o n d h e i d / h o e v e e l h e i d

waarheid, onzekerheid, schoonheid, gezondheid, hoeveelheid

3 Keuzemogelijkheid

- Vul de woorden aan met -heid of -teit.
- Schrijf de woorden in de passende zin.

snelheid — – realiteit — – waarheid — – gezondheid — – universiteit — –
eenzaamheid — – puberteit — – nationaliteit — – minderheid — – kwaliteit —

- 1 Als ik niet lieg, vertel ik de waarheid_____.
- 2 Mijn ouders zeggen vaak dat ik al in mijn puberteit_____ zit.
- 3 Dingen die echt zijn, zijn realiteit_____.
- 4 Dat toestel staat bekend om zijn uitstekende kwaliteit_____.
- 5 Jammer genoeg zijn er nog veel mensen die in eenzaamheid_____ leven.
- 6 Die jongen blaakt van gezondheid_____.
- 7 In onze klas zitten een aantal kinderen die een andere nationaliteit_____ hebben.
- 8 Een minderheid_____ van de leerlingen gaat tussen de middag thuis eten.
- 9 Na het middelbaar onderwijs gaat mijn zus verder studeren aan de universiteit_____.
- 10 Die loper gaat over de eindstreep met een ongelooflijke snelheid_____.

4 Slordigheid en netheid

- Noteer bij elk woord het tegengestelde woord.

hardheid	<u>zachtheid</u>	traagheid	<u>snelheid</u>
lelijkheid	<u>schoonheid</u>	onveiligheid	<u>veiligheid</u>
bekendheid	<u>onbekendheid</u>	somberheid	<u>vrolijkheid</u>
aanwezigheid	<u>afwezigheid</u>	meerderheid	<u>minderheid</u>
ondankbaarheid	<u>dankbaarheid</u>	lafheid	<u>dapperheid</u>

5 Beperkte houdbaarheid

- Lees de woorden.
- Maak van elk woord een afgeleid woord dat op -heid of -teit eindigt.

sport	<u>sportiviteit</u>	vrolijk	<u>vrolijkheid</u>
dank	<u>dankbaarheid</u>	nationaal	<u>nationaliteit</u>
brutaal	<u>brutaliteit</u>	mentaal	<u>mentaliteit</u>
somber	<u>somberheid</u>	verliefd	<u>verliefdheid</u>
nieuws	<u>nieuwsgierigheid</u>	muzikaal	<u>muzikaliteit</u>

Flits!

- Luister aandachtig.
- Schrijf de zinnen goed op.

Elke chauffeur moet zich aan de toegelaten snelheid houden.

Die paté is van uitstekende kwaliteit.

Dat café staat bekend om zijn gezelligheid.

De mentaliteit van die voetbalster is zeer bijzonder.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden met het achtervoegsel -heid of -teit schrijven.

Dit kan ik al!

- Ik kan veel weetwoorden juist schrijven.

Deze les gaat over ...

1 In den ouden tijd

- Luister naar het tekstfragment.
- Markeer de woorden die je juf of meester zegt.

Des morgens staat opa altijd vroeg op. Hij gaat dan op **zijn** klompen naar beneden. **Het is** nog geen zes uur. Hij vertrekt naar de vroegmarkt. **Des winters** is het dan nog donker. **Des zomers** is er op dat uur al zonlicht. Hij gaat zijn gekweekte groenten te koop aanbieden. **Des middags** komt hij weer naar huis. **Des avonds** kruipt opa weer vroeg onder de wol.

- Noteer hier de woorden die je met een apostrof kunt schrijven:

's morgens, 's winters, 's zomers, 's middags, 's avonds, z'n, 't is

Gebruik van de apostrof

• Als weglatingsteken

Je plaatst de apostrof op de plaats waar je iets weglaat.

Voorbeelden:

Aan het begin van een zin: **Het is** maandag. 't Is maandag.

Het eerste volledige woord schrijf je dan met een hoofdletter.

Aan het begin van een woord: Heb je **hem** gezien? Heb je 'm gezien?

Midden in een woord: Dat is **mijn** vriend. Dat is m'n vriend.

Aan de slag!

2 Weglaten maar!

- Kleur wat je kunt weglaten.
- Noteer de woorden met een apostrof.

des winters 's winters _____

des avonds 's avonds _____

des middags 's middags _____

mijn schoenen m'n schoenen _____

het is 't is _____

des nachts 's nachts _____

3 Veel te doen

- Bekijk de prenten.
- Kies uit.
- Schrijf bij elke prent het juiste woord met een apostrof.

des winters – des zomers – des nachts – des middags – des ochtends – des avonds

's winters

's avonds

's zomers

's middags

's nachts

's ochtends

4 Verdwenen letters

- Vul in.
- Gebruik een apostrof waar het kan.
- Denk aan de hoofdletters.

5.1

5.1

Het gebeurde 's middags _____ (middag). Ricardo had zin om te zwemmen, maar hij had z'n _____ (zijn) zwembroek vergeten. (Het kan) 't Kan _____ geen kwaad, dacht hij. (Ik ben) 'k Ben _____ zeker dat ik hier alleen ben.

Zonder omkijken plonsde hij in
(het) 't _____ zwembad.
(Zijn) Z'n _____ wangen kleurden
vuurrood toen hij plots 'hallo' hoorde.
Leen had hetzelfde idee ... 😊

5

's Nachts in m'n pyjama is 't gevaarlijk

- Maak drie gekke zinnen waarin je telkens drie keer een apostrof gebruikt.
- De woorden in de tabel kunnen helpen.

's morgens	z'n opa	jeukt 't
's middags	z'n broek	't hagelt
's avonds	z'n hoedje	't parapluutje
's winters	z'n fietsband	't gaatje

eigen antwoord

Flits!

- Luister aandachtig.
- Noteer de zinnen.

't Is me nogal wat deze week!

Da's nu elke dag dat ik er 's avonds over droom.

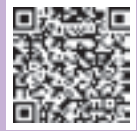
Ik ben z'n gezeur over 't slechte weer beu.

'k Zal hem eens op z'n donder geven.

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden met een apostrof schrijven.

Dit kan ik al!

- Ik kan meervouden op -en en -s schrijven.
- Ik kan de apostrof gebruiken bij het weglaten van letters.

Deze les gaat over ...

1 Het dierencircus

- Lees de tekst.
- Kleur alle meervouden.

Dit jaar is het dierencircus superleuk.
 Een trainer toont puppy's die salto's maken.
 Ook enkele lama's tonen hun trucjes.
 Clowns in pyjama's zorgen voor grappige taferelen.
 Andere acteurs maken getrukeerde foto's.
 Op het einde van de voorstelling wordt er getrukteerd met cola's en pizza's.
 Voor de toeschouwers zijn dat luxemenu's.

Gebruik van de apostrof

Bij meervouden

Woorden die eindigen op a, i, o, u of y krijgen een meervoud op 's.

Voorbeelden:

de auto veel auto's
 de baby drie baby's

Aan de slag!

2 Kilo's kiwi's

- Lees de woorden.
- Omkring het woord dat juist is geschreven.

piano's

pianos

café's

cafés

mama's

mamas

puppy's

puppys

broer's

broers

dictee's

dictees

actie's

acties

file's

files

video's

videos

vader's

vaders

3 Ik zie, ik zie wat jij ook ziet

- Wat zie je op de foto?
- Schrijf het meervoud eronder met het juiste lidwoord.

de auto's _____

de foto's _____

de paraplu's _____

de euro's _____

de kiwi's _____

de lama's _____

de piano's _____

de radio's _____

de baby's _____

4 Van één naar meer

- Zet elk woord in het meervoud.

de ski
de ski's _____

het café
de cafés _____

de boerka
de boerka's _____

het dictee
de dictees _____

de familie
de families _____

de agenda
de agenda's _____

de vader
de vaders _____

de papa
de papa's _____

de kapitein
de kapiteins _____

de villa
de villa's _____

de moeder
de moeders _____

de jury
de jury's _____

5

Hypes en hippo's

- Zoek vijf meervouden op -s.
- Zoek vijf meervouden op 's.

meervoud op -s	meervoud op 's
eigen antwoord _____	eigen antwoord _____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Flits!

- Luister aandachtig.
- Noteer de gedicteerde woorden.

1 piano's _____	6 files _____
2 dictees _____	7 puppy's _____
3 cafés _____	8 video's _____
4 acties _____	9 casino's _____
5 mama's _____	10 vaders _____

- Een foutje mag. Schrijf het hier eenmaal goed.
Vertel me hoe je het doet!

Dit heb ik vandaag geleerd!

- Ik leerde woorden met een meervoud op 's schrijven.

Weeroefeningen

Les 4

4.1

- Vul de woordstukjes aan met -heid of -teit.
- Noteer het volledige woord in de juiste kolom.

nieuwsgierigheid____ afwezigheid____ kwaliteit____ waarheid____
realiteit____ snelheid____ majesteit____ nationaliteit____
hoeveelheid____ universiteit____ gezondheid____ moeilijkheid____

-teit	-heid
kwaliteit	nieuwsgierigheid
realiteit	afwezigheid
majesteit	waarheid
nationaliteit	snelheid
universiteit	hoeveelheid
	gezondheid
	moeilijkheid

Les 5

5.1

- Schrijf de zinnen opnieuw.
- Schrijf de gekleurde woorden korter.

Des winters als het regent is het buiten koud.

's Winters als 't regent is 't buiten koud.

Ik slaap des nachts niet altijd even goed.

Ik slaap 's nachts niet altijd even goed.

Des zondags draagt de jager zijn hoed.

's Zondags draagt de jager z'n hoed.

Wij eten des zomers regelmatig een ijsje.

Wij eten 's zomers regelmatig 'n ijsje.

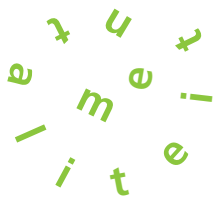

■ Zet alle woorden in het meervoud.

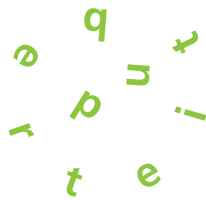
de flamingo	<u>de flamingo's</u>	de grootmoeder	<u>de grootmoeders</u>
de pizza	<u>de pizza's</u>	de kiwi	<u>de kiwi's</u>
de fietser	<u>de fietsers</u>	de foto	<u>de foto's</u>
de jury	<u>de jury's</u>	de tekenaar	<u>de tekenaars</u>

Speel je mee?

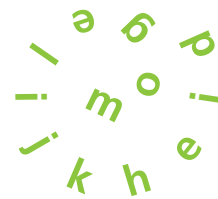
- Ontcijfer elke spiraal.
- Welk woord kun je lezen?

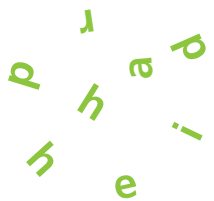
mentaliteit

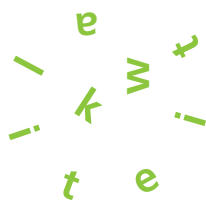
puberteit

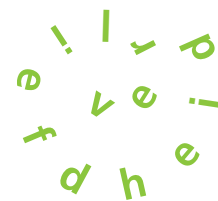
mogelijkheid

hardheid

kwaliteit

verliefdheid

Meeroefeningen

Les 4

4.1

- Vul in elke zin een passend woord op -heid of -teit in. **andere antwoorden mogelijk**

Na het middelbaar onderwijs kun je verder studeren aan de universiteit.

Het ongeluk gebeurde als gevolg van het rijden met een te hoge snelheid.

Wanneer je aan het hoesten en het niezen bent, heb je waarschijnlijk een verkoudheid.

Zijne Majesteit zit op zijn troon.

De meeste inwoners van ons land hebben de Belgische nationaliteit.

Eerlijkheid duurt het langst!

In die winkel verkopen ze groenten en fruit van zeer goede kwaliteit.

Veel oudere mensen leven in eenzaamheid.

Ik bewonder die voetballer vanwege zijn sportiviteit/mentaliteit.

Elke dag bestaat de mogelijkheid dat onze meester een grap vertelt.

Les 5

5.1

- Maak een goede zin met het aangeboden woord. **Zinnen zijn eigen antwoord.**
- Schrijf het woord met een apostrof.

des nachts 's nachts

des zomers 's zomers

zijn mama z'n mama

het sneeuwt 't sneeuwt

6.1

9

- Vul het juiste woord in.

Twee (jongen) jongens kwamen vrolijk uit de pizzeria gelopen.

Ze hadden hun (pizza) pizza's net op.

Plotseling sprong er een televisieploeg tevoorschijn met wel zes (camera)

camera's. Ze zagen de jongens aan voor beroemde (acteur)

acteurs.

Aangezien het regende, waren er hulpjes met (paraplu) paraplu's.

De jongens wilden er snel vandoor gaan in hun (cabrio) cabrio's.

Ze wilden niet dat hun (familie) families zouden zien dat ze

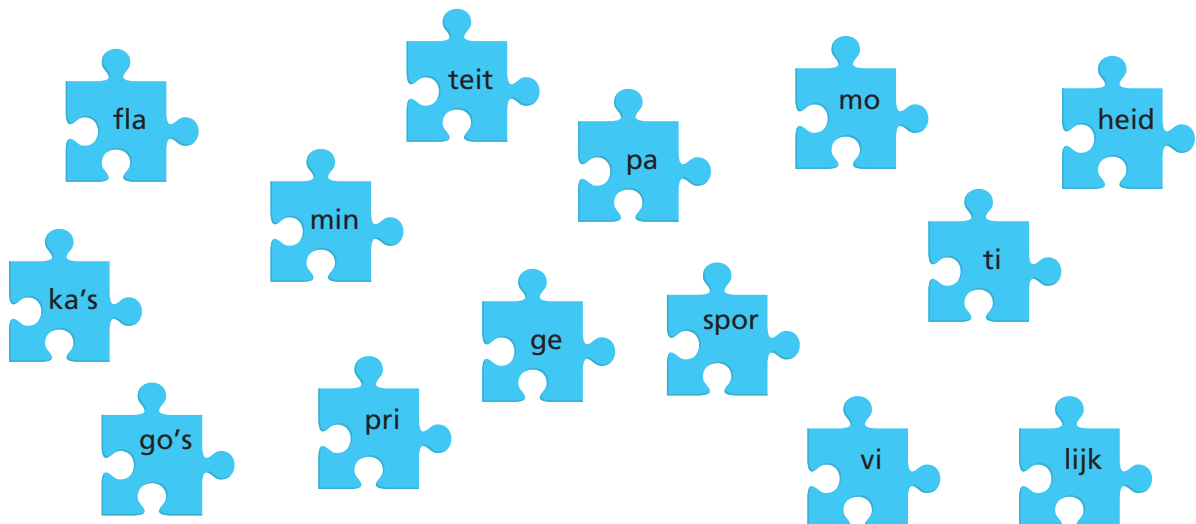
ongezonde (menu) menu's hadden gegeten.

Maar de journalisten hadden al veel (foto) foto's gemaakt.

De toestand zorgde voor lange (file) files in de binnenstad.

Speel je mee?

- Maak vier goede woorden.
- Zoek de juiste stukjes bij elkaar.
- Schrijf de woorden op.

flamingo's, paprika's, sportiviteit, mogelijkheid

Inhoud

Thema 1 SOS, school op stellen

- Les 1 Welkom p. 4
- Les 2 Een prettig en vrolijk schooljaar p. 8
- Les 3 Op stap met een professor p. 12
- Herhalingsles 1 Weeroefeningen p. 16
- Herhalingsles 1 Meeroefeningen p. 18
- Les 4 Op bezoek in het circus p. 20
- Les 5 Na hard werken mag je rusten p. 25
- Les 6 Een prima idee p. 29
- Herhalingsles 2 Weeroefeningen p. 33
- Herhalingsles 2 Meeroefeningen p. 36

Thema 2 LOL

- Les 1 Een museum met een café p. 40
- Les 2 Een bijzondere auteur p. 43
- Les 3 Komiek of gewoon komisch? p. 46
- Herhalingsles 1 Weeroefeningen p. 49
- Herhalingsles 1 Meeroefeningen p. 51
- Les 4 Gezelligheid als specialiteit p. 53
- Les 5 'k Wou dat er iets weg was p. 56
- Les 6 Puppy's maken salto's p. 59
- Herhalingsles 2 Weeroefeningen p. 62
- Herhalingsles 2 Meeroefeningen p. 64

Ann Dauw

ISBN 978-90-301-5785-4

9 789030 157854